

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم

بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

برگرداننده: حمید بهشتی
۱۸ اکتوبر ۲۰۱۵

دورانی جدید در خاورمیانه – ۳*

فرانک والتر اشتاین میسر در تهران

تهران- ریاض – برلین/ گزارش ویژه

سفر وزیر خارجه آلمان، فرانک والتر اشتاین میسر، به منظور سامان دادن روابط میان برلین و تهران و کوشش برای ایجاد نظمی جدید در خاورمیانه و نزدیک به ایران و عربستان سعودی صورت می گیرد. به دنبال حمایت سیاستمداران آلمان از معاملات میان شرکت های آلمانی با ایران، اکنون قرار است روابط سیاسی بین دو کشور تقویت گردد. بدین منظور قرار است روز شنبه در پایتخت ایران اجلاس کنفرانس امنیتی مونیخی صورت گیرد. اما وزیر امور خارجه آلمان می باید همچنین بکوشد توافق خانواده حاکم بر عربستان را که تعرضاتش در مبارزه ای که از جانب غرب سال ها علیه تهران تحمل و تأیید می گشت، برای همکاری در طرح های جدید نظم تازه در خاورمیانه جلب نماید. قول و قرار ایجاد تعدیل منافع میان غرب و ایران چنان که در پی قرارداد اتمی با ایران به وجود می آید، از یکدهه پیش تر نیز ممکن بوده است. در ماه می ۲۰۰۳ ایران برای اولین بار پیشنهادات مبسوطی را برای معامله با غرب مطرح ساخت که طی آن موارد بسیاری را در برابر غرب پذیرفته بود و تا حدی نیز به شرایط فعلی شباهت داشت. دولت بوش با این تصور که می تواند در ایران نظام حاکم را به سود غرب سرنگون سازد پیشنهاد ایران را رد کرد. عواقب آن تا امروز نیز بر وقایع منطقه تأثیر دارند.

«گروه کر» در تهران

برلین با دیدار وزیر امور خارجه اش، فرانک والتر اشتاین میسر، در ایران به توسعه روابطش با این کشور ادامه می دهد. پس از بستن قرارداد اتمی در ۱۴ جولای سیاستمداران آلمان در درجه اول در جهت ایجاد معاملات جدید برای

شرکت های المانی کوشیدند. به دنبال حضور وزیر اقتصاد المان، زیگمار گابریل در چند روز پس از امضای قرارداد [۱] تا کنون وزرای اقتصاد دو ایالت المان به آن کشور سفر کرده اند [۲]. اتحادیه اروپا طرحی را برای وارد کردن حجم عظیمی از گاز مایع از ایران در دست دارد. در این زمینه نیز شرکت های المانی حضور دارند: نماینده شرکت وینترشل اخیراً در تهران حضور یافته و مایل به ورود به صحنه می باشد؛ کنسرن تکنولوژی لینده که مقر آن در شهر مونیخ می باشد امیدوار به معاملات چند میلیاردی در زمینه تبدیل گاز، به مایع است. اشتاین میسر که بدون هیأتی اقتصادی به ایران می رود قصد دارد روابط سیاسی بین دو کشور را تقویت نماید. وی در روز شنبه در کنفرانس امنیتی مونیخی شرکت خواهد کرد که اعلام گشته است با شرکت افراد سرشناسی (MSC Core Group Meeting) در تهران صورت خواهد گرفت. علاوه بر آن وزیر امور خارجه المان قصد دارد روابط فرهنگی میان دو کشور را تقویت نماید. در برلین گفته می شود که اینکار می تواند در جهت باز شدن ایران به لحاظ فرهنگی مؤثر افتد.

پل هانی به سوی نظام جدید

در وزارت امور خارجه المان سفر اشتاین میسر فوق العاده تلقی می گردد. نه فقط بدین خاطر که در خدمت توسعه روابط با تهران خواهد بود، بلکه بدین خاطر نیز که وی روز یکشنبه به ریاض خواهد رفت. عربستان سعودی که رقیب سنتی ایران در خلیج فارس می باشد، از اختلاف ایران با غرب بسیار بهره مند گشته است زیرا رهبری عربستان تا کنون با اطمینان خاطر می توانست بر روی حمایت سیاسی غرب حساب کند، به مدرن ترین جنگ افزار در مقابل ایران مسلح گشت و در دخالت در سایر کشورها و حملات نظامی اش از جمله به سوریه و یمن به کمک و یا دستکم روی تحمل همراه با تفاهم غرب می توانست حساب کند [۳]. همکاری جدید غرب با تهران می تواند حد اقل تا حدی این مزایا را به زیر سؤال برد. به همین جهت آل سعود حاکم بر عربستان عکس العمل خشم آلودی نشان می دهد. و اکنون وزیر خارجه المان می کوشد ریاض را به پذیرش تغییر مسیر و نتایج آن تشویق نماید. به گفته کارشناسان امور خارجه مقصود آنها کمتر از ایجاد نظامی جدید در منطقه با مشارکت ایران نیست. اشتاین میسر چهارشنبه گذشته در مجلس المان قصد خویش را چنین تشریح نمود: برلین می باید از ایجاد پلی میان ایران و عربستان سعودی حمایت نماید [۴].

چک و چانه بزرگ

سخن از تعدیل وسیع منافع در خاورمیانه است، احتمالاً به همان نحوی که در پی قرارداد اتمی با ایران صورت گرفت. این امر ده سال پیش ممکن بود به وقوع بپیوندد، اما نافرجام ماند. زیرا در غرب این تصور غالب گشت که می توان در ایران نظام حاکم را به سود غرب تغییر داد. این مطلب در گزارشات و اسناد معتبری آمده است که سال ها پیش در رسانه های امریکا منتشر گشته اند. بدین قرار که تهران به دولت امریکا پیشنهاداتی برای چگونگی حل اختلافات دو طرفه ارائه نمود. زمینه این پیشنهادات از یک سو مذاکرات سازنده میان دو کشور در باره نحوه همکاری آنها در افغانستان بود که مبتنی بر اختلاف مشترک آنها با طالبان بوده و تصور می رفت بتواند از پایان ۲۰۰۱ پایه ای برای همکاری های وسیع گردد. از سوی دیگر پس از آن که دولت امریکا رئیس جمهور عراق، صدام حسین، را در اوج قدرتش سرنگون ساخته و آن کشور را اشغال نمود دولت ایران مجبور گشت در مقابل واشنگتن حاضر به مصالحه گردد. آن زمان جواد ظریف سفیر ایران در سازمان ملل متحد بود که اکنون وزیر امور خارجه می باشد. وی طرح پیشنهادی را به کاخ سفید عرضه نمود که می توانست مبنائی برای مذاکرات و احتمالاً توافق در زمینه برطرف نمودن اختلافات با ایالات متحده امریکا باشد. در آن زمان بدان چک و چانه بزرگ گفته شد [۵].

شفافیت در ازای امنیت

حقیقتاً نیز طرح پیشنهادی مزبور حاوی یک رشته از نکاتی بود که چشم اندازی برای حل اختلافات میان ایران و غرب را نشان می داد. از جمله سخن از «شفافیت کامل» از جانب ایران در مورد کلیه مسائلی بود که دعوا بر سر ایجاد احتمالی تسلیحات اتمی ایران را مطرح می ساختند. علاوه بر آن عنوان شده بود که ایران می تواند از امریکا – همانطور که افغانستان- در عراق نیر برای تثبیت آن کشور حمایت نماید. همچنین پایان دادن به حمایت ایران از گروه های فلسطینی مطرح گشت. و نیز تهران تجدید سازمان حزب الله لبنان را به یک سازمان صرفاً سیاسی قابل تأمل دانسته بود. در مقابل آن ایران خواهان پایان دادن به تحریم ها و رعایت منافع به حق امنیتی خود و نیز پایان یافتن دخالت خارجی در امور داخلی آن کشور بود [۶]. موضوعاتی از این قبیل واقعاً ده سال بعد در معاملات اتمی بررسی گشته یا موضوع مذاکرات فعلی می باشند که وزیر امور خارجه المان در آخر هفته جاری در تهران صورت خواهد داد.

تمایل به تعویض رژیم

شماری از کارکنان برجسته دولت بوش بعدها اقرار نمودند که پیشنهاد سال ۲۰۰۳ ایران در واشنگتن جدی گرفته نشد. در سال ۲۰۰۶ یکی از کارمندان مسؤل امور خاورمیانه در سازمان جاسوسی امریکا اظهار داشت «من فکر می کنم فرصت های از دست رفته زیادی وجود داشت» و به قضاوت یکی از اعضای شورای امنیت ملی امریکا پیشنهاد ایران «کوشش قابل احترامی» برای پایه گذاری نزدیکی میان امریکا و ایران بوده است. به گزارش ریچارد ان هاس که در حال حاضر ریاست شورای روابط خارجی امریکا را بر عهده دارد و آن زمان رئیس بخش طراحی در وزارت امور خارجه بود، وی نظر دولت امریکا مبنی بر این که رژیم ایران در سرآشویی سقوط قرار دارد را به صراحت تأیید نکرد. به گفته او در دولت امریکا «تمایل به سیاست تعویض رژیم» وجود داشته است [۷]. این دلیل آن بوده است که پیشنهاد معامله از جانب ایران با سردی به کناری نهاده شد.

عواقب

نحوه رفتار مزبور در این زمینه، باسیاست امریکا در قبال سوریه شباهت دارد. در مورد دمشق نیز در همان سال ۲۰۱۲ ایجاد تعدیل منافع طرفین ممکن بوده است، اما از جانب دول غرب که آن زمان روی سرنگونی بشارالاسد حساب می کردند، رد شد [۸]. اگر آن روزها غرب حاضر به بررسی پیشنهاد توافق می شد احتمالاً سوریه از افتادن بدین جنگ وسیع برحذر می ماند. نظیر همین گفته را می توان در باره رد پیشنهاد معامله ایران در سال ۲۰۰۳ بیان نمود: اگر آن پیشنهاد مورد توافق قرار می گرفت و به موفقیت می رسید در اینصورت خاورمیانه و نزدیک می توانست از افتادن به بسیاری از دشواری های فراوانی که ایران در آنها سهیم بوده و هست – در لبنان، در عراق و در سوریه – برحذر بماند. حاضر نبودن غرب به سازش، از امید به سقوط رژیم ها ناشی می گردد که تا امروز نیز خاورمیانه و نزدیک از آن در رنج می باشند.

* نشانی بخش اول و دوم این گزارش به زبان انگلیسی به قرار ذیل می باشد *

<http://www.german-foreign-policy.com/en/fulltext/58884>
<http://www.german-foreign-policy.com/en/fulltext/58864>

- [1] S. dazu [Eine neue Ära in Mittelost](#).
- [2] S. dazu [Eine neue Ära in Mittelost \(II\)](#).
- [3] S. dazu [Ein Stabilitätsfaktor](#), [Das Spiel mit dem Terror](#) und [In Flammen \(III\)](#).
- [4] Rede von Außenminister Frank-Walter Steinmeier im Deutschen Bundestag zu "70 Jahre Vereinte Nationen". Berlin, 14.10.2015.
- [5], [6] Nicholas D. Kristof: Iran's Proposal for a "Grand Bargain". kristof.blogs.nytimes.com 28.04.2007.
- [7] Glenn Kessler: In 2003, U.S. Spurned Iran's Offer of Dialogue. www.washingtonpost.com 18.06.2006.
- [8] S. dazu [Zynische Optionen](#).

برگرفته از سازمان مراقب سیاست خارجی المان – ۱۶ اکتوبر ۲۰۱۵

<http://www.german-foreign-policy.com/de/fulltext/59226>